

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported [CC BY-NC-SA 3.0 License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/).

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած մեծապիսի կամ կոչիով
մեծապիսի կամ օգտագործել առկա նյութը սակայն չես կարող
համար փոխել

You are free to:

Share – copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt – remix, transform, and build upon the material

649

Zimlitz

2004

60242

Տ Է Ս Թ Ա Ն

ՊԱՐԱԳԱԼԱՐ ԽԻԹԱՄԸ

Եափարդ, երգարդ, օլտուդ թալան,
Տիննիա պէօյլէ, հէփաի եալան,
Օլտուն պունտան, չօդ տէրս ալան,
Լմանէթ սահիպի, հէր ան կէլհէք:

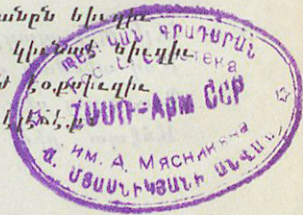
Տ Է Ս Թ Ա Ն

1. — 1935 Պարագալարըն կելտի ֆերմանը
Գըրըլաը տիղէր, գալմատը տերմանը
Սաւրուլըպ սամանը, չըղտը հարմանը
Կէօրիւլիւյօր հալլար, համան կէլէճէք:
2. — Պաւ տէֆա սահին, հիչ հօգաուը հալան
Միւսա՝ատէ վար, վար իսէ արաղի ալան
Ուֆադ պիր միտտէթ, եէրինատէ գալան
Աղ սօնրա սըրա, Օնա տախի կէլէճէք:
3. — Քիմիմիղ վար քի, միլլէթի արայա
Ինճէ թուղ էքտիլէր, քէսկի՛ն հարայա
Գօշտըք միլլէթէ, քէզա սէրայա.
Անլատըք զըշըմըշ, Ֆէնա կէլէճէք:
4. — Էյվան, եէնիմի գարէ օլտու հազըմըղ
Սիւքիւնէթ թէմամ, մէյուս արը սազըմըղ
Իւս իւրհան օլտուք, մէսրուր ազըմըղ
Բաղղը գարէիզ, քիմ չէքէր նազըմըղ
5. — Հէլէ պիր պաղըն միլլէթին հալընա
Թօղ տիւման չէօքմիւշ եէչիլինէ ալընա
Պաշ աչըղ սէր սէֆիլ, ալաղ հալընա
Աճէպա քիմ մէրհամէթէ կէլէճէք:

1005-57

6. — Պաշտար աչքով, հէժ աշաղկար Լալըն
Եինէ գրբարլար, պու միլլէթին տալըն
Իգին վար իգին Եօք պիր զէման սալըն
Մէյուս օլմա տօսթըմ, վաղթը կէլէճէք:
7. — Տաղըլտը միլլէթ, տաղա վէ թաշա
Եաշա բաղղսըզ միլլէթ պիր զէման Եաշա
Հաղըր շօգ արազի վէ պսթէն փաշա
Եյլէյին զայրէթ, Եաղմուր գար կէլէճէք:
8. — Իշսիղլիք թէժամ, գալպլեր սանճըլը
Կիւնտէ պիր հապեր, կէլիր աճըլը
Տուլ գարը նէ անալը, վէ նէ պաճըլը
Պունլարա իմաստա քիմլէր կէլէճէք:
9. — Ուչմուշ խանէսի Եօգ արապա փարասը
Պայըլմըշ, պիր գաշըն թութմըշ սարասը
Քիմէ կէթսէք օլուրուզ Եիւզ գարասը
Հէր զէման տիւնեա, պիղէմի տար կէլէճէք:
10. — Ալլահըմ, գարարար սէժանըն Եիւզը
Եըզըլար պարագալարըն կիւնտէ Եիւզիւր
Միլլէթլեր իշինտէ միլլէթ Եօքթիւզիւ
Աճէպա քիմ թէսէլլիյէ կէլէճէք:

11. — Հազիրգաթէն զըրըզ տալըմըզ գօլումուզ
Պիլմէյիզ կէտէլիմ, նէրէ հօլումուզ
Վէրանէ օլուս, սաղըմըզ սօլումուզ
Վարըզ, հօղըզ, շիմտի մէյտանէ կէլէճէք
12. — Արատա պիր, գըրըյօրլար տալլարը
Հէման մէզստ էտիյօրըզ մալլարը
Հէլէ պիր կէլին կէօրիւն հալլարը
Եսղը գարէ քիմ մէրհամէթէ կէլէճէք:
13. — Աղլասըն միլլէթ, պիրտէ պէօյլէ աղլասըն
Պու հարէյի քիմ սարսըն քիմ պօղլասըն
Արաղի չօզ, պէտէլին քիմ սաղլասըն
Իմիւտսիւզ հալ քիմ իմտատա կէլէճէք:
14. — Արաղի հաղըր վէրմէյօրլար իղին
Միլլէթին պիւքիւզ պէլին, գըրաըլար տիղին
Եսղ կիւնէչ ալթընտա, նէ օլուր կիւղին
Աճէպա պաշլարա շէ գար կէլէճէք:
15. — Մէսրուր գըշըմըզ, մէյուստըր հաղըմըզ
Գըրըլար թէլլէր, գան աղլար սաղըմըզ
Նէ ֆէնա գօտէր, նէ գարէ հաղըմըզ
Աղլայօր չօղլար, ֆէրան տըր աղըմըզ

16.— Սիւքիւնէթ դասլտար, պարագա եէօքիւնիւ
Ձըդար ֆէրման, թէժիղլէմէք քէօքիւնիւ
Չօղլար վար, օրտա թութ'ըչ եիւքիւնիւ
Փարասը օլանա, նէ դօր կէլէճէք:

17.— Ուղրամաղ իտիք էլէմէ քէտէրէ
Իթա'աթ օլսա իտի, պէօյիկէ փէտէեէ
Քիւֆիւր էթմէղ, իտիք շանսա գատէրէ
Կէօրիւր իտիք, պիղէ իմտտ կէլէճէք:

18.— Սէնէ պիրտէ էքսիկ էթսէ իտիք ֆի ստանը
Պու կիւն տիլտէ էթմէղ իտիլէր տէսթանը
Նէ ճէնկիէ նէ տախի փաշա պսթէնի
Կէօրիւր իտիք գուլմէթ գալիպ մի կէլէճէք:

19.— Պիզտէ սէճա'աթ հէմ տախի սէնա'աթ
Կէօրիւնմէֆ իսթէրիղ, աղա եօզ դանա'աթ
Խօշ կէօրմէմ պէօյլէ, օլսա տ ս հաջաթ
Ալլարըմ շիմ ոի գուլմէթ կէլէճէք:

20.— Պարագա տըր պիլտէ իտի քէնտի քէնտինի
Տօսթ տիւշման վար պիլմէսին ֆէնտլ'նի
Խոր կէօրմէ պիլտտէր շավուշըն պէն ոինի
Տիւ' եա տըր տէօնէր, նէլէր կէլէճէք:

21. — Անլա պիր տէֆա սաղընը սօլուէը — 05
Տգաթր նազարա ալ տողրու հօլունը..
Չօրա կէթիրիպ պիւքմէ սինլէր, գօլունը
Գուլլէթլիյէ դաիֆ պօյուն էյէճնք:
22. — Տաւարըղ, պարագա էօմրիւ հաղըն — 15
Ենսմին դարընչա տախի օլա սագըն
Սէօյլէմէ, պէօյլէ իմիչ էմրի Հագղըն
Պիլմէլիսին տիւնեա, էնիչ հօղուչ կէլէճէք:
23. — Այտա կիւնտէ պիր տույարըղ իլանը — 35
Օղույան տօթըմ, հէչ վարմը հալանը
Աղլընա կէօրէ գօւրար իտին փլանը
Տէր հաթըր շէթմէղ իտին քի պէօյլէ կէլէճէք:
24. — Շախսընտա կէօրմէղ քէնտի գապահաթընը — 05
Գապուլ էթտիրէմէսին նասահաթընը
Չօգ աղ անլայըչք. քէղա հիսսիյաթը
Պէօյլէճէ պիղէ քիմ մէրհամէթէ կէլէճէք:
25. — Էյի տիւչիւն էյի անլա անէմ գարտաչըմ — 05
Նիւ չիւն տէօքէյիմ կէօղլուժտէն եաշըմ
Գուսուր մը պէօյիւկէ էյմէք պաչըմ
Իթա'աթսըղ պաչա չօգ շէյ կէլէճէք:

26. — Տարա կելիր դօշարըղ սաղա սօլա
 Լանէթ միլէթէ Պօղոս Մուրատեան փօլա
 Զօր օլմաղ իսէ կէլմէիղ պիղ հօլա
 Պիլմէմ ազըլ պաշա նէ դէման կէլէճէք:
27. — Նէտիր փոլ Մուրատեան իլէ հլսապըն
 էլին զիֆիր էթմէ վար իսէ գասապըն
 Զօղ գասպարմադտան թութ հօլուն Քէսապըն
 Կէօրիւրսիւն էօնիւնէ աէնիղ կէլէճէք:
28. — Էվ հէրի վար հէմ թադտա վէ տիրէկ
 Ազըն թօփլաջըպ կէլմէլի իտին կէրէկ
 Պարադա էօմրիւ խօշ, օղլան էվէրէք
 Հէր շէյ թէմամ պանտասիւ զիկ կէլէճէք:
29. — Խօշ կէօրսիւք պու էօմրիւ սէվէրէք
 Օղլան կէլին, քէյֆ զըղ էվէրէք
 Վազըթ թէմամ, շիմտի տիղ տէօյէրէք
 Տիւշիւնմէտիք դէման ֆէնա կէլէճէք:
30. — Աճէպա շիմտի քիմ տիր պուենա մէսուլ
 Մէյտանտա հօղ պէշ բարա պէշ փուլ
 Անսըզըն մը չըպտը, զըղ կէլին տուլ
 Նէտէն պիլմէտիք սօնու կէլէճէք:

31. — Պուռնտա նէտիր Փոյ Մուրատեանտա դապահաթ
նիւչիւն եօգ իթա'աթ, թութմազսըն նասինաթ
Փարա վէրտի միլլէթէ ճէպլինտէն յէսէտէն
Մահրուժ գալտըն սէն պու հիսսէտէն
32. — Կէօլ-մէյտան ուզագ արր շէհրէ
Այազսըզ իթիրագ, սուրաթսըզ ջէհրէ
Վարլըզ իսէն տանանմա սիթէմէ գահրէ
Հէր հալ պուրա ֆուգարալար կէլէճէք:
33. — Մուրատեան վէրմիշ լիւրայը քիաղըտը
Գացայը պոշալթմըշ տաղըտը տաղըտը
էվվէլ տիւչիւն սօնկրա աղլա աղըտը
Մէմուշը մէսուլ արր, սանա նէ կէլէճէք:
34. — Հագ շէրի'աթ վար փէյղամպէր բէսուլ
Հէր մէմուր քէնտի ամիրինտէն մէսուլ
էյի անլա, էյի տինլէ էօյրէն ուսուլ
Սլ վազըթ վազլիֆէ սանա տախի կէլէճէք:
35. — Գօնուշուկ Շամտան Պաղտատ Մուսուլտան
Հիճ խապար եօգ կանոնտան ուսուլտան
Սէնա'աթ համալ, գօյ իշեան սէփէտէ
էվ եէրին տիւչիւն տիւղտէ թէփէտէ:

36. — Ի չկիրողար իսէն մէնարքէթին հանը
Պիր շէյ պիլիէզ իսէն, պէօյիւկիւն թանը
Մէյէր սէնատ վար իսէ էրմէնի դանը
Կէօրէլիմ. չօզ ֆուրսանթլար կէլէճէք

37. — Պու լուղէթլէրի դալպինէ թնայ էթ
Տէրտէրին գուսուրըն պիլիո վարդապետ
Մուրատեան Փօլ օլմասըն պատուէլիյէ կէթ
Սանա պոօնտա նէ զիան կէլէճէք:

38. — Մէյուս օլմա տօթըմ տիւշիւն պիր տէֆա
Պու միլլէթ պէօյլէ չօզ կէօրմիւշ ճէֆա
Ճէֆայը չէքմէյէն սիւրէմէզ սէֆա
Էմին օլ հէմնալ էյի կիւնտէ կէլէճէք:

39. — Մէյուս օլմա Ալլահ պիր շէյ սըրալար
Շիշման էրիմէքսիզ մահֆ օլուր խըրալար
Գօլըմըզ զըրանըն գօլարըն զըրալար
Տէվրանարր տէօնէր, սըրա կէլէճէք:

40. — Կիւնտէ պիր կէլիբ, սահիպի արազի
Երզամ պարազամ, էտէմէսին դարէզի
Սէրթ ճէվապ նէ գանթար չէքէր նէ թէրազի
Չէման թայըն էտէր վազըթ կէլէճէք:

41. — Պիր էքմէք եէր իշին արշըն պոյար
Իւս իւրեան հալ, զօր գարնը տօյար
Աղլընտան քէնտին սըրայա գօյար
Սանարսըն քէնտին նշան կէլէճէք:

42. — Յայտէտիզ նասիհաթ: քիմէ հազարաթ
Ուսուլըզ գազէլ, նախօշ նազարաթ
Յիքրէն քէնտի էյլէր շաթարաթ
Պիլմէզ քի սօնընտա զիան կէլէճէք:

43. — Էլէթ լիսան սէնին, ինսան հէօր
Նէտէն խարապիէթ, պիր Բարիխի կէօր
Պէն, սէն, վէ տիկէրի, աճէպա քիմ քէօր
Պիլմէզ իսէք պու պիզէ ազ կէլէճէք:

44. Էյլէժէ էֆքեար, տէժէ սէն պէն
Թէվազը իլէ. պէն տէյիլ սէն
Տիւնհատա, չօզ իշ հախար ֆէն
Մուհապպէթէ շէյթան զոր շէյ կէլէճէք:

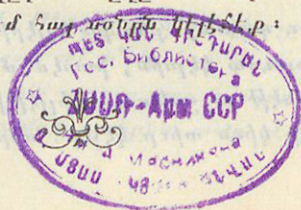
45. — Թէպտիլ հավա, սովաք օլուք հարպիէ
Էլլ եէրի իստէր, ճատաէյէ զարպիյէ
Միլէթէ պէօյիւկէ, հազարաթ մը թէրպիէ
Սանա պուտա նէ շէրէֆ կէլէճէք:

46. — Սօն չարէ միլլէթէ Տէր Պօղոսսա գօշարլար
Տին մէսնէպ, թիւրլիւ սէպէպ, դարը պօշարլար
Ախլազսըզ, սիյրէթսիզ շախսլարա օխշարլար
Գօրգարըմ պիզէ չօզ զիւլ կէլէճէք:
47. — Կէլին պիրատէրլէր, մուհապպէթ պիրլիք
Օրատա պէրէքէթ, նէրէտէ տիրլիք
Օլ վազըթ խօշ օլուր, տէսթան շաիրլիք
Կէօրիւնիւզ զէման նէ խօշ կէլէճէք:
48. — Մէսրուրըմ, միլլէթ մէսքիանընա թըզըլսա
Նէյիմ արթար, պարապար սրզըլսա
Էլիմտէն նէ կէլիր, ճանըմ սըզըլսա
Սազ օլան պաշա, չօզ շէյ կէլէճէք:
49. — Գալպիմ մէլիլ մէյօւս, գալէմիմ ազլար
Տէրին հարէլէր, քիմ սարար քիմ պսզլար
Սուսուզ արազի, զըր չէօլ տազլար
Սէր սէֆիլ միլլէթ, շասըլ կէզէճէք:
50. — Ազլար գալէմիմ, թէօքիւլիւր կէօղեաշըմ
Մաղտուր օլանլար տէյի^օլի^օ էօզ գարտաշըմ
Միլլէթիմէ Տէր սն պազըլ տըր պաշըմ
Տիւնեսա քէօթիւնիւն պաշընա տար կէլէճէք:

51. — Մէրտ օլալըմ պու զէմա տա սալուչըր
Պիլմէսին հասրէթլէր պիր կիւն գալուչըր
Չօլուգ չօճուգ հէր հէրին գօլուչըր
Աշիքեար տըր հազըն գըշ կէլէճէք:
52. — Միլլէթ տէտիյին պիր միւհքէմ գալա
Ազլըն պաշընա ալ, սըչրամա հէր տալա
Եըզըլաըզ գալաըզ ուսլանմատըզ հալա
Պու գաֆա եօլա նէ՞ զէման կէլէճէք:
53. — Պագի սագլա միլլէթինէ աշգընը
Նիչիւն օլալըմ միլլէթլէրին շաշկընը
Հալինէ կէօրէ եափ էթմէ թաշկընը
Ղարարըն շաշմա միւքեաֆաթ մը կէլէճէք:
54. — Եօղսա տիւնեա սանա օլուր զընտան
Մէրագ էթմէյէլիմ գուրթուլուրըզ պուճտան
Ինչալլահ պէհէմ հալ օլուրըզ խէնտան
Հասրէթլիմ պու տըր, նէ վազըթ կէլէճէք:
- 55 — Պու գատար քեաֆի էյլէրլիմ զարար
Եօլուճա կէլսին, իստէմէմ քիմսէյէ զարար
Լանէթ օլ շախսա, միլլէթին զիյանրն արար
Պիր կիւն տիւր կէչէր, սըրա կէլէճէք:

Ճեֆայա սապր իլէ, տաեանմադ հիւնէր
 Շաղ կիտէր, դամ կէլիր, տիւնեա արր ալօնէր
 Էօմիւր պիր քըրպ, անսըզըն սէօնէր
 Էմին օլ պէ հէմ հար քօնըն քիւլէր :

1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

ՍԱՐԴԻՍ ԶՍՎՈՒՇ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Աղլասըն կէօղլէրիմ տիւնեայր Փանլտէ ,
Եէթիշիպ կէօրտիւմ հալլարը անիտէ ,
Գատիր մէվլամ հէր պիր շէյտէ զանիտէ ,
Շաղ էյլէսէ օլմա՞ղմը միլլէթիմի պէնիտէ :

ՏՊԱՐԱՆ «ՍՐԱՐԱ» ԽԱՆՏԷՔ

ՀԱԼԷՊ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0653350

